

**LIETUVOS RESPUBLIKOS
VYRIAUSYBĖS 2021 M.
VEIKLOS ATASKAITOS
VERTINIMAS IR
PASIŪLYMAI**

IŽANGINIS ŽODIS

Ramūnas Karbauskis

Šešėlinės Vyriausybės Ministras Pirmininkas
Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos pirmininkas

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos sudarytas šešėlinis ministrų kabinetas įvertino Lietuvos Respublikos Vyriausybės, kuriai vadovauja Ingrida Šimonytė, pateiktą 2021 m. veiklos ataskaitą, patvirtintą 2022 m. kovo 30 d. nutarimu Nr. 287. Konstatuojame, jog Vyriausybės darbų ataskaitoje pasigedome valstybės vidaus problemų sprendinių, kas galėtų reikšti, kad 2021 m. konservatorių-liberalų sudaryta Vyriausybė, pateikdama darbų ataskaitą, pagrinde orientuodamasi tik į geopolitinės situacijos vertinimą, bando išvengti atsakomybės už ministrų kabineto stagnaciją valstybės vidaus klausimuose. Atrodytų, kad visos Lietuvos žmonių problemos su šia valdžia staiga dinga, o valstybės vadovai sprendžia tik geopolitinius klausimus.

Net premjerės I. Šimonytės įžanginėje ataskaitos skiltyje nieko neužsimenama apie sprendimus, kurie palengvintų Lietuvos žmonių gyvenimą, bet kalbama apie valstybės išorės grėsmes, kurioms, beje, didžiausias dėmesys bus skiriamas ir 2022 metais. Karo temai dominuojant viešojoje erdvėje, tarsi pamirštama, kad Lietuvą ir toliau retina perteklinės mirtys ir auganti emigracija, gyventojų nuotaikas ir toliau prastina milžiniškais tempais auganti infliacija, kainos. Pasitikėjimo valdžia nekuria valstybei ypatingą prasmę turinčios valstybinės kalbos ir šeimos instituto niekinimas, kitos nuomonės cenzūravimas ir nuolatinis neigiamos aplinkos kūrimas optimizmo ir pozityvumo stokojančiai visuomenei. Skaitant ataskaitą susidaro įspūdis, kad gyvename skirtingose valstybėse, o ne vienoje Lietuvoje.

Nors I. Šimonytės Vyriausybė ataskaitoje giriasi gerais ekonomikos skaičiais, tačiau vengiama konstatuoti, kad pramonė dar laikosi, nes, kaip įprastai, turi užsipirkusi žaliavų keleriems metams į priekį, tačiau klaidos, valdžios padarytos su Kinija, ir prasidėjęs karas Ukrainoje kels žaliavų tiekimo problemas, kas neigiamai atsilieps Lietuvos pramonės gamybai. Valdžia, kuri teigia, kad buvo būtina stabdyti Kiniją, nes ji kelia grėsmę, pirmiausiai turėjo suplanuoti kokią „pagalvę“ pasiūlyti savo šalies verslui ir pramonei, kad jų veikla dėl valdžios užsienio politikos nesustotų ar bent jau jaustų kur kas mažesnes pasekmes, nei jaučia dabar. Spontaniškumas ir neapgalvoti sprendimai yra būdingi šiai valdžiai ir, deja, nedžiugina nei mūsų piliečių, nei kitų valstybių, kurių verslo atstovai priversti keisti savo planus Lietuvoje, prarasti investicijas ir ieškoti sprendimų kitose šalyse, kurių diplomatai per vieną dieną nesužlugdo ilgai siektų verslo projektų.

Negalime nepastebėti ir Vyriausybės darbų permetimo savivaldybėms, o tai reiškia, kad Vyriausybė nesiėmė atsakomybės, o ją perkėlė savivaldybėms, sprendžiant tiek pandemijos, tiek nelegalios migracijos, tiek kitas problemas, kurios iškilė jau šiais metais – kaip antai nuo karo bėgančių žmonių iš Ukrainos problemas. Tad kritiškai įvertiname šios Vyriausybės ataskaitoje minimus 2021 metų darbus, ypač nelegalios migracijos ir COVID-19 valdymo srityse, bei šioje apžvalgoje teikiame mūsų šešėlinės Vyriausybės ministrų komentarus kiekvienai sričiai. Dalis ministerijų tęsia 2016–2020 m. Vyriausybės kai kuriuos pradėtus darbus, tačiau kai kurie, dėl sunkiai paaiškinamų priežasčių, sustabdyti ar kitaip eliminuoti iš ministerijų veiklos ir neigiamai keičia valstybės valdymo pasekmes visuomenei.

Taip pat pabrėžiame, kad matydami augančias valstybės išlaidas, pasigendame plano, kaip valstybės skolos bus sprendžiamos artimiausioje ateityje, kada ims galioti fiskalinės drausmės ir valstybės skolinimosi ribojimai. Taip pat pasigendame skolintų lėšų ir jų, kaip ateityje pridėtinę vertę valstybei ir jos žmonėms kursiančių investicijų, naudos analizės, todėl iš pateiktų darbų ataskaitos matyti, kad didžioji skolintų lėšų dalis bus skirta „pravalgymui“ ir „skylių užkaišymui“, kai tuo tarpu galėtų būti nukreiptos į pridėtinę vertę kuriančias investicijas, ateityje galėjusias padėti valstybei užsitikrinti ekonominį ir socialinį tvarumą. Taip pat negalime nepastebėti, jog Vyriausybė vengia objektyvios nutrauktų santykių su Kinija analizės ir neturi kuo pasigirti, kas padengtų valstybės ir verslo patiriamus nuostolius dėl nenoro atstatyti santykius taip, kaip pranešė oficialūs Kinijos asmenys Lietuvoje – išsprendžiant Taivaniečių atstovybės pavadinimo klausimą.

Turime pabrėžti, kad pabaigdami 2016–2020 m. kadenciją buvome užsitikrinę ekonomikos augimą net ir krizės, kurią pasaulyje sukėlė Covid-19 pandemija, sąlygomis. Daug dėmesio skyrėme visuomenės sveikatos ir vaistų kainų problemų sprendimams, skurdo mažinimui, skaidrumo ir atsakingo valstybės biudžeto naudojimo, nemokamo aukštojo švietimo ir bendrai švietimo sistemos tobulinimo užtikrinimui. Kalbant apie švietimą, Vyriausybė giriasi, kad jai pavyko pasiekti nacionalinį susitarimą su visomis partijomis, tačiau nemini, kad šiandien opozicija kalba apie pasitraukimą, nes Vyriausybė nevykdo susitarimo taip, kaip buvo žadėjusi ir „stumia“ projektus, kurie kelia daug klausimų dėl skaidrumo ir interesų. Kad ir kurią sritį imtume, matosi didelės spragos ir atsainumas, kuris šiandien rodo, kad valstybė praėjusiais metais ėjo neteisingu keliu, kurio atitaisyti ši valdančioji dauguma net nenori, net ir tokiomis sąlygomis, kada visai šalia vyksta karas ir Ukrainos pavyzdys rodo, kuriose vietose Lietuva turėtų augti ir rodyti didesnę dėmesį. Valdančiųjų užsispyrimas neleidžia priimti sprendimų, kurie rodytų, kad Lietuvos žemės ūkis turi tapti viena prioritetinių sričių, nes jis užtikrina ypač aukštą maisto kokybę, kurios nepavyksta pasiekti net ir kai kurioms didelėms bei stiprioms valstybėms. Beje, šalies žemės ūkis yra pasirengęs investicijoms, kurios prisidėtų ir prie žalios energetikos, ir prie tvarios žemės ūkio, kaip stiprios ekonomikos šakos, augimo. Šis drauge su kitais sektoriais galėtų ženkliai prisidėti ir prie spartaus regionų vystymosi. Vietoje to, žemės ūkio sektorius ir toliau menkinamas, kaimas rodomas kaip atsilikęs ir neišprusęs, o čia gyvenantys žmonės – mažiau vertais piliečiais, nei mieste gyvenantieji. Beje, realių darbų regionams šios Vyriausybės planuose visai nebeliko, pradedant kultūros, baigiant ekonomikos skatinimu.

Matydami procesus, kurie ne sprendžia, o gilina valstybės problemas, teikiame savo pastabas visuomenės vertinimui.

LVŽS šešėlinė Vyriausybė – pirmoji šešėlinė Vyriausybė nepriklausomos Lietuvos istorijoje, kuri nenutrūkstamai dirba ir teikia konstruktyvius pasiūlymus bei kritiką Lietuvos Respublikos Vyriausybei ir Seimui. Tikimės, kad toks opozicijos konstruktyvus darbo modelis taps valstybės tradicija, kuri leis visuomenei susipažinti ir matyti alternatyvius sprendimus bei jų rezultatus.

Ramūnas Karbauskis

Šešėlinės Vyriausybės Ministras Pirmininkas

Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos pirmininkas

I. SVEIKATOS APSAUGA

Aurelijus Veryga
Šešėlinės Vyriausybės sveikatos apsaugos ministras

Šią sritį savo programoje ir darbų ataskaitoje I. Šimonytės Vyriausybė įvardija kaip „ILGO IR VISAVERČIO SVEIKO ŽMOGAUS GYVENIMO MISIJĄ“. Tačiau, vertindami jau dvejus metus veikiančios Vyriausybės darbus ir jų pasekmes, konstatuojame, kad ši Vyriausybė neatlieka visuomenei žadėtos misijos.

Vyriausybės ataskaitoje minimas sėkmingas COVID pandemijos suvaldymas nesiimant itin griežtų priemonių, kurių ėmėsi kitos šalys. Tačiau šis teiginys akivaizdžiai prasilenkia su realybe, nes nepasitenkinimą Vyriausybės priimamais sprendimais gyventojai labai aiškiai demonstravo protestuodami. Lietuva pasirinko ne komunikaciją su savo gyventojais, nes komunikavimo paslaugų pirkimo konkursas taip ir neįvyko. Vietoje komunikavimo buvo pasirinktas prievartos mechanizmas, panaudojant „galimybių pasą“. „Galimybių paso“ sukeltos įtampos akivaizdžiai sukėlė ilgalaikių pasekmių ir sumažino pasitikėjimą vakcinomis. Lietuvoje ir toliau mažėja vaikų vakcinacija skiepų kalendoriuje esančiomis vakcinomis. Pasirinkta vakcinacijos strategija neužtikrino pačių pažeidžiamiausių (vyriausio amžiaus ir daug lėtinių ligų turinčių asmenų) grupių vakcinacijos. Šių asmenų mirtys net nuo lengvesnės omicron viruso atmainos fiksuojamos ir šiandien.

Panaikinta valstybės lygio ekstremali situacija panaikino valstybės finansinio prisidėjimo prie viruso plitimo valdymo galimybes. O finansiniai poreikiai išlieka, nes infekcinių liginių skaičius nėra grįžęs į ikipandeminį lygį ir gydymo įstaigos turi papildomai pasitelkti medikus darbui COVID skyriuose. Tačiau šiems medikams priedai nebebus mokami. Taip pat nebebus skiriami papildomi pinigai už asmens apsaugos priemones bei savivaldybių testavimo punktams, o testavimas perkeliamas pas šeimos gydytojus, kurių krūvis šiuo metu ir taip yra labai didelis, o pacientai skundžiasi, kad jiems sunku patekti į kontaktinę konsultaciją.

Vyriausybės ataskaitoje giriamasi pakeista vaistų kompensavimo tvarka, kuri neva sudarė sąlygas pacientams gauti labiau jiems pritaikytą gydymą, tačiau realybėje pacientai toliau skundžiasi, kad dalis vaistų nepateko į kompensuojamųjų vaistų kainyną, o pristatant naujus vaistų politikos sprendimus tiesiai pripažįstama, kad paskatos vaistų gamintojų konkurencijai buvo sunaikintos. Todėl matydami augančias vaistų kainas ir priemokas, Seimo nariai siūlė ankstinti iki 65 metų amžių, nuo kurio kompensuojamos priemokos už vaistus. Tam buvo pritaręs ir Seimo Biudžeto ir finansų komitetas, tačiau tam tikriausiai nepritars Vyriausybė. Tačiau vietoje to siūloma kompensuoti priemokas tik už mažiausią priemoką turintį vaistą, jau net nebeatsižvelgiant į tai ar tai yra pirmą, ar ne pirmą kartą paskirtas vaistas. Tokiu būdu įvedant net griežtesnį reglamentavimą nei buvusį ankstesnėje kadencijoje, kuomet galiojo „pirmojo paskyrimo“ taisyklė.

Kaip pasiekimai įvardinami sprendimai dėl Klaipėdos gydymo įstaigų pertvarkos. Tačiau šie sprendimai buvo priimti valdančiųjų Seimo narių, o ne Vyriausybės iniciatyva, o patys sprendimai buvo skirti Klaipėdos universiteto gelbėjimui. Tiksliau, priimti sprendimai neleis padidinti Klaipėdos įstaigų paslaugų kokybės ir medikų kompetencijų, nes reikalavimai dalininko teisę įgijusiam universitetui buvo sumažinti.

Ataskaitoje minima, kad Sveikatos apsaugos ministerija pasirašė šakos kolektyvinę sutartį su rekordiniu skaičiumi profesinių sąjungų. Tačiau nepaminėta, kad kartu su sutartimi numatytas ir rekordiškai mažas medikų darbo užmokesčio didinimas, kuris jau aišku nepavys net infliacijos. O įvertinus ir COVID priedų panaikinimą, gali reikšti ir darbo užmokesčio sumažėjimą kai kurioms medikų grupėms. Taip pat sutartyje nėra numatyta ir jokia ilgalaikė darbo užmokesčio didinimo strategija. Nebekalbama ir apie darbo užmokesčio siejimą su vidutiniu darbo užmokesčiu šalyje.

II. SOCIALINĖ POLITIKA

Rimantė Šalaševičiūtė

Šešėlinės Vyriausybės socialinės apsaugos ir darbo ministrė

2021 m. Vyriausybės ataskaita – labai trumpa ir neišsami. Iš atliktų darbų matomas užtikrintas 2016–2020 m. kadencijos darbų tęstinumas, tačiau dėl pensijų indeksavimo, t. y. pasirinkto modelio indeksuojant individualią jos dalį, gaunantys mažas pensijas to indeksavimo praktiškai nepajus, todėl tai laikome neteisingu sprendimu. Ir praėjusią kadenciją tiek mes, tiek ekonomistai išsakėme nepalankią nuomonę šiuo klausimu. Vertinant viešą erdvę ir interesantų skundus, akivaizdu, jog prastai komunikuojama su atskiromis socialinėmis grupėmis ir savivaldybėmis. Dėl trūkstamos informacijos apie įvairias išmokas kyla nemažai nesusipratimų.

Vertinant ataskaitą, svarbu pabrėžti, jog socialinės apsaugos ir darbo ministrė Monika Navickienė apie užimtumo srities reformą kalba jau nuo kadencijos pradžios, bet jokia reforma neprasideda. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2021 m. kovo 10 d. nutarimu Nr. 155 (TAR, 2021, Nr. 5318) patvirtinto Aštuonioliktosios Lietuvos Respublikos Vyriausybės programos nuostatų įgyvendinimo plano priemonė Nr. 3.2.8 nurodo: „Siekiant kuo aktyvesnio asmenų su negalia dalyvavimo atviroje darbo rinkoje, planuojama parengti ir priimti Užimtumo įstatymo pakeitimo įstatymo projektą, susijusį su darbo rinkos paslaugų teikimu ir aktyvios darbo rinkos politikos priemonių taikymu neįgaliesiems“.

Susitikimų su socialiniais partneriais metu socialinės apsaugos ir darbo ministrė pristatė savo vizijas bei galimai reformai keliamus tikslus, tačiau iš šių pristatymų vis dar nėra aiškūs konkretūs planuojami pokyčių terminai bei laikotarpiai – kas ir kada yra planuojama keisti. Vyriausybė iki šiol nėra pristačiusi Užimtumo įstatymo pakeitimo įstatymo projekto, siekiant padėti atsakingam vykdytojui – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai – parengti kokybišką ir visų suinteresuotų pusių (o ypač – negalią turinčių dirbančiųjų) interesus geriausiai atspindintį projektą. Šis įstatymas, naikinant Socialinių įmonių įstatymą, rengiamas jau daugiau nei metus. Matome, jog teisės aktai rengiami lėtai. Seimui teikiami projektai neišdiskutuoti arba diskusijos rengiamos siaurame rate tik su kai kuriomis nevyriausybinėmis organizacijomis, informacija apie rengiamus pokyčius nepasiekia eilinių piliečių. Nematome teisės aktų, susijusių su Užimtumo įstatymo pakeitimo įstatymo projektu, Ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 1, 5, 11(1), 16, 19, 20, 22, 23, 24 straipsnių pakeitimo ir įstatymo papildymo priedu įstatymo projekto Nr. XIVP-1439 rengimo eigos.

Tačiau 2021 m. priimti precedento neturintys teisės aktai, kurie kelia klausimus, ar šios Vyriausybės socialinė politika nepanaikina tris dešimtmečius kurtos pažangos, ar yra teisinga ir neskirsto piliečių į skirtingas stovyklas bei ar nediskriminuoja piliečių dėl jų apsisprendimo laisvės. Metų pabaigoje pasirodė informacija, jog socialinės apsaugos ir darbo ministrė tikslingomis laikytų diskusijas dėl socialinių garantijų mažinimo žmonėms, galintiems, tačiau atsisakantiems skiepytis nuo COVID-19 viruso. Vertindami tai, nuogaustaujame, kad Vyriausybė yra bet kada pasiruošusi kurti naują tvarką, pagal kurią, net ir mokant privalomojo sveikatos draudimo įmokas, nesiskiepijantiems ar kitaip neįtinkantiems valdžiai asmenims, nebūtų mokamos ligos išmokos ar „nepaklusnieji“ būtų baudžiami kitaip. Kad tai realu, rodo ir kitas sprendimas, kurį priėmė Seimo dauguma – sprendimas dėl mokamų COVID-19 ligos testų darbuotojams. Mūsų nuomone, tai akivaizdžiai prieštarauja Darbo kodekse įtvirtintai nuostatai dėl darbdavio rūpesčio saugia aplinka ir sveikata darbe, todėl būtent čia norėtusi matyti socialines garantijas ginančios, o nes jas atimančios politikos lyderystę. Beje, tik norisi priminti, kad 2021 m. gruodžio mėnesį visiems atsisakiusiems skiepytis darbuotojams už testus reikėjo susimokėti patiems. Profilaktinis testavimas greitaisiais antigeno testais per mėnesį kai kurių profesijų atstovams galėjo kainuoti apie 100 eurų, kas tikrai neprisidėjo prie šeimų finansinės gerovės.

Socialinės apsaugos ir darbo ministerija 2021 m. pabaigoje taip pat pristatė planuojamą Užimtumo tarnybos pertvarką. Šalia konkrečių pateiktų pasiūlymų buvo užsiminta ir apie nemokamo sveikatos draudimo naikinimą kai kuriems asmenims. Planuojamas sveikatos draudimo naikinimas bedarbiams užprogramuotų jiems labai rizikingą statusą, o valstybei dar didesnes išlaidais, jei tokie asmenys, kuriuos, beje, ministerija siūlo išskirti į atskirą grupę, visuomenės akyse ne tik turėtų neigiamą atspalvį, bet ir kainuotų ženkliai daugiau.

Šeimos puoselėjimas ir palankios aplinkos šeimai sukūrimas yra ilgalaikė ir vertingiausia investicija į žmogų, todėl tikimės, kad ši Vyriausybė, nepaisant jos neigiamo požiūrio į tradicinės šeimos politikos stiprinimą, tęs mūsų pradėtas priemones – didins vaiko pinigus, senatvės pensijas ir kitas išmokas, taip artinant mūsų šeimų finansines galimybes prie Europos Sąjungos (ES) vidurkio, rengs ir vykdys projektus, kurie stiprins šeimas.

III. ŠVIETIMAS

Eugenijus Jovaiša

Šešėlinės Vyriausybės švietimo, mokslo ir sporto ministras

Vertindami ataskaitą, turime pabrėžti, kad Vyriausybė turi laikytis „Nacionalinio susitarimo dėl švietimo“ tikslų, kurie deklaruoja bendrą veikimą vardan švietimo ir turi įgyvendinti tarppartinės atsakomybės už Lietuvos švietimą principą, tačiau tas nevyksta. Vyriausybė ilgą laiką „Tūkstantmečio mokyklų programą“ ir EdTech projektą vadinusi tik savanoriškais pagrindais paremtais projektais, kuriuose mokyklos ir savivaldybės gali dalyvauti, jei to nori, ataskaitoje jau vadina reformomis. Tai prieštarauja ne tik savivaldybių savarankiškumo principams, bet ir klaidina visuomenę. Švietimo sistemoje inicijuojama ir vykdoma bendrojo ugdymo mokyklų, profesinio mokymo įstaigų ir kolegijų tinklų pertvarka nepagrįsta aiškiais kriterijais ir išsamia analize, racionalumo ir veiklos kokybės požiūriu, nepalankiai vertinama dalykinių mokytojų asociacijų ir ekspertų dėl nepakankamai artikuliuoto pasirengimo įgyvendinti įtraukijį ugdymą mokymo įstaigose, pažymime, kad tokios pertvarkos privalo būti įvertintos numatant aiškų tikslą ir rezultatą. Raginame Vyriausybę atsisakyti „Tūkstantmečio mokyklų“ ir „Mokyklų, vykdančių formaliojo švietimo programas, tinklo kūrimo taisyklių“ nuostatų, kurios sudaro prielaidas susiaurinti mokyklų tinklą ir nusikurdinti regionų švietimo ir kultūros gyvenimą.

IV. KULTŪRA

Aušrinė Norkienė

Šešėlinės Vyriausybės kultūros ministrė

2021 m. darbų ataskaitoje pasigendame kompleksišku sprendimų dėl bibliotekų, kultūros centrų ir muziejų vadovų kadencijų. Nėra lyderystės kuriant tvarią kultūros ir švietimo sąveiką. Nesimatė lyderystės ginant lietuvių kalbos, kaip valstybinės kalbos prasmę šaliai kultūrai, valstybingumo puoselėjimui bei visuomenei, kuomet buvo pradėtas svarstyti vardų ir pavardžių rašymas ne lietuviškais rašmenimis asmens dokumentuose. Kuomet kultūros sektorius merdėjo dėl pandemijos suvaržymų ir ieškojo galimybių išgyventi, kultūros ministras Simonas Kairys pateko į skandalą, kuomet siekdamas atsinaujinti kabinetą iškėlė klausimą, ar už mokesčių mokėtojų pinigus jis negalėjo interjero pasikeisti kiek kukliau. Vėliau, žiniasklaidai gilinant, į viešumą iškilo daugiau detalių, kurios vedė į viešųjų ir privačių interesų konfliktą, mat baldus ministrui turėjo tiekti ministro partijos bendražygis. Žinoma, tokie skandalai nesukuria pasitikėjimo, ypač kai sektoriui teko sukti galvas, kaip užsidirbti ar bent sulaukti didesnio palaikymo ir sprendimų iš valdžios. Be to, kultūros sektoriui dėl pandemijos buvo taikomi didžiausi suvaržymai, jie pradėti taikyti pirmiems ir atšaukti paskiausiai.

Kultūros sektorių 2021 m. pradžioje sukretė skandalingas Lietuvos kultūros tarybos 2020 m. lapkričio 24 d. sprendimas skirti daugiau nei 30 tūkst. eurų subsidiją Rusijos atlikėjų Filipo Kirkorovo ir Michailo Šufutinskio pasirodymų Lietuvoje organizatoriams. Po 2021 m. sausio 13-osios Lietuvos meno kūrėjų asociacija išplatino viešą pareiškimą, kuriuo atkreipė dėmesį į tai, kad jau ne kartą į viešumą buvo iškelti daug abejonių keliantys Lietuvos kultūros tarybos sprendimai, bet juos priėmusiems žmonėms jokios nuobaudos neskiriamos, jiems ir toliau buvo leidžiama veikti savo nuožiūra.

Jie taip pat atkreipė dėmesį, jog „visus trisdešimt Nepriklausomybės metų Lietuvos kultūros finansavimas buvo gėdingai mažas, pastaruoju metu dėl pandemijos ypač nukentėjo Lietuvos kultūros lauke dirbantys žmonės, meno kūrėjai. Kultūros ir meno organizacijoms kiekvienais metais keliami vis didesni reikalavimai, jos privalo pildyti vis sudėtingesnes paraiškas ir įrodinėti, kad apskritai yra vertos to kuklaus finansavimo. Meno žmonės, užuot kūrę, yra priversti užsiimti vadyba, kurti „superinius“ projektus ir laukti su ištiesta ranka prie LKT durų tikėdamiesi, kad galbūt bus išgirsti“. 2021 m. ypač pasigesta argumentacijos, kodėl Vyriausybės pateiktas kultūros sektoriaus atlaisvinimo planas susietas su naujų susirgimo atvejų skaičiumi bei testavimų rezultatais, t. y. atvejų skaičius 100 tūkst. gyventojų per 14 dienų bei kodėl kultūros sektoriui taikomas griežčiausias skaičiavimo algoritmas, kai tuo tarpu panašiomis sąlygomis veikiančios verslo paslaugų vietos, prekybos įstaigos buvo atvertos taikant kitus kriterijus. Ministerijos neveikė sektoriaus teikiami argumentai, jog dėl tokių sprendimų patiriami milžiniški nuostoliai.

Kultūros ministerija, vertinant jos darbus, paliko likimo valiai regioninę kultūros politiką. Strateginių regioninės politikos dokumentų nebuvimas ir Lietuvos kultūros tarybos planai regionuose atsisakyti kultūros strategų regioninėse tarybose kelia daug klausimų – ar lėšos bus paskirstytos tikslingai ir skaidriai. Taip pat nerimą kelia kultūros darbuotojų kvalifikacijos kėlimo sistemos nebuvimas.

V. VALSTYBĖS BIUDŽETAS, EKONOMIKA IR INOVACIJOS

Deividas Labanavičius

Šešėlinės Vyriausybės ekonomikos ir inovacijų ministras

Tenka konstatuoti, kad šalyje susidariusios problemos ekonomikoje yra labai svarbios, jos gilėja, o 2021 m. Vyriausybės ataskaitoje nematome realių sprendimų toms problemoms spręsti 2022-aisiais. Tiek Valstybės kontrolė, tiek Europos Komisija pabrėžė, kad perteklinis einamųjų išlaidų augimas Lietuvoje yra didžiausias euro zonoje ir ES šalyse, todėl ragina Vyriausybę neatidėlioti ir parengti detalų planą, kuriame būtų numatyti išaugusiems valstybės finansiniams įsipareigojimams dengti būtini papildomi ilgalaikiai pajamų šaltiniai, leisiantys ilgalaikėje perspektyvoje subalansuoti viešuosius finansus.

Nors ir praėję metai buvo geri, kaip teigiama Vyriausybės ataskaitoje, augo eksportas, didėjo dalies gyventojų pajamos, į biudžetą buvo surinkta apie 11 proc. daugiau nei planuota pajamų, tačiau šiandien turime beveik 16 proc. infliaciją, kai tuo tarpu euro zonoje bei JAV ji yra perpus mažesnė. Kodėl toks išskirtinis infliacijos augimas Lietuvoje – išsamių diskusijų ir sprendimų jai suvaldyti, deja, nėra. Kaip teigia ekonomistai, šiandien galima daryti prielaidą, kad pirmąjį šių metų ketvirtį Lietuvos ekonomiką į viršų tempė du veiksniai. Pirmas – žema palyginamoji bazė ir gyvenimas be karantino. 2021 m. pirmąjį ketvirtį Lietuvos BVP išaugo tik 1 proc. dėl karantino režimo. Šių metų pirmąjį ketvirtį ekonomika funkcionavo be didesnių Covid-19 suvaržymų, todėl lyginant su praėjusių metų pirmu ketvirčiu, techniškai nebuvo sudėtinga pasiekti ekonomikos augimo. Tad galima daryti išvadas, kad verslo suvaržymai atnešė daugiau žalos nei naudos. Akivaizdžiai per mažai dėmesio buvo skiriama ekonomikos skatinimui, o tokie projektai kaip „galimybių pasas“ ir dažnai kaitaliojami saugumo reikalavimai dar labiau apsunkino verslų veiklą.

Valius Ažuolas
Šešėlinės Vyriausybės finansų ministras

Įmonių atsigavimui neigiamos įtakos turės ir pandemijos metu pradėjusios trūkinėti įvairios tiekimo grandinės, bei pernai metais sugadinti ekonominiai santykiai su Kinija, kas sąlygoja įmonių papildomas investicijas į naujų rinkų bei žaliavų šaltinių paieškas. Svarbu akcentuoti ir gyventojų finansinį pajėgumą – už prekes ir paslaugas mokėti žymiai daugiau, ypač kuomet ketvirtadalis Lietuvos darbuotojų uždirba iki 800 eurų per mėnesį. Atsižvelgus į tai, kad Lietuvoje kitokia vartojimo krepšelio struktūra nei kitose Europos šalyse – pas mus degalai, šildymas turi daug didesnį svorį, kur pastaruoju metu labai staigiai pašoko jų kainos. Žinant, kad infliacija ypač skaudžiai suduoda savo smūgį mažesnes pajamas uždirbantiems asmenims ir namų ūkiams, į tai reikėtų labai atsižvelgti, kad ta valstybės parama būtų pritaikyta būtent skurdžiausiems sluoksniams, o ne visiems. Ekonomistų teigimu, euro zonoje matomas didelis vartotojų lūkesčių kritimas dėl augančių kainų – žmonės vis prasčiau vertina savo finansų perspektyvas, atitinkamai mažėja euro zonos vartotojų motyvacija leisti pinigus ne pirmo būtinumo prekėms. Tai taip pat tampa neigiamu signalu Lietuvos gamybos sektoriui.

Sparčiai besikeičiant situacijai neigiama kryptimi, jau dabar reikia analizuoti, kokie reikalingi valstybės finansinės paramos ar organizaciniai sprendimai, kad sušvelninti vykstančius neigiamus procesus. Akivaizdu, jog Lietuvos ekonomika tiesiogiai priklauso nuo eksporto skatinimo, tad reikia skirti didelį dėmesį eksporto galimybių plėtrai. Šiandien yra būtinas skubus susitelkimas randant sprendimus, kurie paskatintų stiprėti verslo įmones, pramonę bei finansiškai sustiprintų ir pačius gyventojus. Pasigendame Vyriausybės reakcijos su konkrečiais planais į dėl drastiškai išaugusių energijos kainų susiklosčiusią beprecedentę situaciją Lietuvos vidaus socialiniame ir ekonominiame gyvenime.

VI. APLINKOSAUGA

Ligita Girskienė
Šešėlinės Vyriausybės aplinkos ministrė

2020 m. gegužės 4 d. Lietuvos Respublikos Valstybės kontrolė Seimo pavedimu atliko valstybinį auditą „Aplinkos apsaugos ir taršos prevencijos veiklos efektyvumas ir rezultatyvumas“. Audito metu buvo nustatyti tokie trūkumai: tarpinstitucinio bendradarbiavimo nebuvimas, netinkamas duomenų bazių administravimas ir informacijos suskaitmeninimo vykdymas, žalos aplinkai nustatymo ir apskaičiavimo trūkumai, atliekų ir pavojingų medžiagų tvarkymo problemos, korupcijos prevencijos ir teisinio reglamentavimo trūkumai. Valstybės kontrolė nustatė, kad aplinkos apsaugos ir taršos prevencijos sistema neužtikrina, kad būtų išvengta reikšmingo neigiamo poveikio aplinkai, nes aplinkos apsaugos teisėkūros, leidimų išdavimo, užterštų teritorijų tvarkymo ir valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės procesuose yra spragų. Audito rezultatai parodė, kad neatliekama nuolatinė reikšmingiausių aplinkos apsaugą ir taršos prevenciją reglamentuojančių teisės aktų reguliavimo stebėseną, o poveikio aplinkai vertinimo ir leidimų išdavimo procesas bei valstybinės aplinkos apsaugos kontrolės sistema neužtikrina, kad planuojant ir vykdant ūkinę veiklą būtų išvengta reikšmingų neigiamų pasekmių aplinkai. Ilgą laiką nesutvarkoma dalis užterštų teritorijų. Aplinkos apsaugai skiriamų lėšų naudojimas neužtikrina, kad būtų sprendžiamos ilgalaikės šios srities problemos.

2021 m. aplinkos ministerija pradėjo įvairias jai pavaldžių institucijų pertvarkas, apie kurių eigą informacijos Seimo nariai negauna, tačiau, būtina pastebėti, kad Valstybės kontrolės audito pateiktos rekomendacijos nėra vykdomos. Daugiausia koncentruojamasi į ES direktyvų vykdymą, klimato kaitos darbotvarkę, tačiau taip reikalingi sprendimai mūsų nacionalinėje aplinkos apsaugos sistemoje nėra įgyvendinami.

XVIII Vyriausybės 2021 m. veiklos ataskaitoje surašyta daug deklaratyvių teiginių, kurie didžiąja dalimi paimti iš ES „Žaliojo kurso“ politikos koncepcijos, tačiau Valstybės kontrolės audito ataskaitoje surašytų rekomendacijų įgyvendinimas nenumatytas. Kadencijos laikotarpiu buvo numatyta paruošti keletą susitarimų, strategijų, veiksmų planų dėl miškų politikos, perėjimo prie žiedinės ekonomikos, klimato kaitos priemonių ir pan., tačiau per trečdalį kadencijos kol kas nepasirašytas nė vienas susitarimas. Nacionalinio miškų susitarimo procesas stringa. Svarbu pažymėti, kad nemaža dalis XVIII Vyriausybės numatytų iniciatyvų, susijusių su aplinkosauga, buvo pradėtos įgyvendinti Lietuvos valstiečių ir žaliųjų sąjungos suformuotos Vyriausybės. Šių priemonių įgyvendinimas tęsiamas naujos Vyriausybės. Tai – žalieji pirkimai, taršos prevencija, vandentvarkos sektoriaus tikslai, klimato kaitos stabdymo ir prisitaikymo prie klimato kaitos priemonės. Kai kurios svarbios temos kol kas visiškai liko nepalietos. Pažymėtina, kad aplinkos ministerija vis dar nesiėmė jokių priemonių, susijusių su ekologiniu švietimu bendrojo ugdymo įstaigose.

XVIII Vyriausybė iš esmės nieko nenuveikė sprendama tokias svarbias problemas, kaip aplinkosaugos sistemos organizacinės struktūros, funkcijų dubliavimas, pareigūnų veiklos civilinio draudimo garantavimas, pareigūnų aprūpinimo darbo priemonėmis užtikrinimas ir pareigūnų darbo užmokesčio peržiūrėjimas. Nieko nekalbama apie korupcijos mažinimą ir STT rekomendacijų įgyvendinimą aplinkosaugos sektoriuje, nekalbama apie ydingo ir daug spragų turinčio teisinio reglamentavimo peržiūrėjimą (ypač dėl žalos gamtai apskaičiavimo, civilinės atsakomybės dydžio pavojingų atliekų tvarkytojams dydžių nustatymo, PŪV, PAV, TIPK procedūrų reglamentavimo tobulinimo, leidimų ūkinei veiklai sąlygų kontrolės užtikrinimą ir pan.), nors Valstybės kontrolė savo išvadoje pirmu prioritetu pateikė rekomendacijas tobulinti šią sritį. Nenumatyta ieškoti būdų, kurie didintų visuomenės įtrauktį į PŪV, PAV, TIPK procedūras ir efektyvesnę informacijos apie planuojamas procedūras, pateiktas paraiškas, sklaidą. Nieko nekalbama apie priemones veiksmingai aplinkos apsaugos valstybinės kontrolės efektyvumo vertinimo stebėsenai užtikrinti, vertinimo rodiklių nustatymą ir apie poįstatyminių teisės aktų parengimą, kuriais būtų apibrėžtos aplinkai kenksmingos veiklos stabdymo sąlygos ir kriterijai, pagal kuriuos pareigūnas įvertintų kilusį pavojų ar žalą aplinkai. Dauguma šių priemonių yra įvardintos Valstybės kontrolės atlikto audito išvadoje ir jų įgyvendinimas nereikalauja labai didelių žmogiškųjų ar finansinių resursų.

Kalbant apie daugiabučių gyvenamųjų namų modernizacijos programos įgyvendinimą, nėra jokio proveržio, nors vykdomos šį procesą koordinuojančių įstaigų reformos.

VII. ENERGETIKA

Arvydas Nekrošius

Šešėlinės Vyriausybės energetikos ministras

Skurdžiausia Vyriausybės darbų ataskaitos dalis – energetika. Vyriausybė savo ataskaitoje pristato tik strateginius projektus, kurie įgyvendinami jau ne vienos Vyriausybės ir yra patvirtinti ilgalaikėse strategijose. Praktiškai nieko naujo ar inovatyvaus Energetikos ministerija nepadarė per 2021 metus, tik paminėjo, kas buvo suplanuota iš anksčiau, kaip antai Lietuvos ir Lenkijos gamtinių dujų perdavimo sistemos įrengimas – GIPL, taip integruoti mūsų dujų tinklai su Europos tinklais; pradėtas statyti 200 MW baterijų parkas – siekiant užtikrinti nenutrūkstamą energijos srautą, tačiau Kruonis ir toliau neišnaudojamas; atliktas sinchroninio režimo LT ir PL elektros sistemų jungties „LitPol Link“ veikimas avarinės pagalbos atveju bandymas; baigtos plaukiojančio suskystintų gamtinių dujų laivo-saugyklos (FSRU) įsigijimo konkurso procedūros.

Ataskaitoje praktiškai nekalbama apie atsinaujinančią energetiką, apie ženklų pasistūmėjimą pilno elektros sistemos sinchronizavimo su Vakarais klausimu (reikšmingus atsijungimo nuo BRELL žiedo darbus), apie mokslinius tyrimus ir inovacijas, energijos vartojimo efektyvumą, galų gale apie šilumos ūkį, kurą, naftos produktus ir pan.. Nieko to nėra, kalbama vien apie elektrą ir dujas.

2021 metai pasižymėjo itin dideliu nestabilumu energetikos srityje. Praktiškai trečdaliu (26,2 proc.) Lietuvoje pabrango energetiniai resursai, šilumos sektoriuje net 60 proc. juos brangino Baltarusijos biokuro išstūmimas iš rinkos ir Rusijos geopolitiniai žaidimai, pasitelkiant dujas kaip ginklą

Vyriausybė ir energetikos ministerija labai ilgai nesiėmė praktiškai jokių veiksmų, kad gyventojams palengvintų kainų kilimo našą. Buvo pasiūlytas vos vienas sprendimas ir tai labai abejotinas, bet ir tai buvo Seimo sprendimas, o ne Vyriausybės.

Pakeisti gamtinių dujų, elektros energetikos, energijos išteklių rinkos, šilumos ūkio įstatymai taip, kad VERT'ui būtų leidžiama padidėjusią kainą vartotojams išdėstyti per ilgesnį laikotarpį. Kokia iš to nauda žmonėms? Praktiškai jokia, nes vis tiek už viską teks susimokėti gerokai didesnėmis kainomis – nes IGNITIS teko pasiskolinti beveik 200 mln. Eurų su palūkanomis, kurios guls ant žmonių pečių.

Ataskaitoje kalbama apie Baltarusijos atominę elektrinę. Buvo deklaruota, kad iš jos elektra nebuvo perkama, bet ji pateko į mūsų tinklus, nes nesutvarkytos jungtys su Baltarusija, todėl iš jų elektra vis dar patenka į Lietuvą. Visiška nesėkmė Vyriausybę ištiko užsienio politikoje – nepavyko sutelkti kaimyninių šalių ir sutarti, jog nepirktume elektros energijos. Buvo daug energetikos ministro kelionių į Latviją, Estiją, Ukrainą, bet apie pasiektus rezultatus visuomenė nebuvo informuojama.

Vyriausybė ataskaitoje klaidina – joje rašoma, kad „nuo 2021 m. Baltijos šalių rinkose nėra prekiaujama nesaugia Astravo atominės elektrinės gaminama elektra“. Nors dar šių metų vasario mėnesį ministras prisipažino, kad Lietuva moka už baltarusišką nesaugią elektrą ir kaltino prastą metodiką. Tęsiant Astravo atominės elektrinės temą, svarbu pabrėžti, kad Lietuva neturi tinkamos išankstinio perspėjimo apie branduolinį pavojų sistemos. Nutylima apie civilinės saugos specialistų trūkumą.

Ataskaitoje akivaizdus dujų rezervo kaupimo klausimas ir geopolitinis aklumas. Kaliningradas aktyvus dujinių elektrinių statybose ir terminalų naudojime, 2021 m. viduryje „Gazprom“ iki minimumo sumažino į Europos rinką ir gamtinių dujų saugyklas tiekiamų gamtinių dujų kiekį.

VIII. VIDAUS REIKALŲ SISTEMA

Guoda Burokienė

Šešėlinės Vyriausybės vidaus reikalų ministrė

Didžiausiu iššūkiu ataskaitoje minima nelegalios migracijos problema ir priemonės, skirtos jai suvaldyti, tačiau Vyriausybė nemini, jog priemonės diegiamos vangiai – fizinės sienos su Baltarusija klausimas vis dar išlieka, o koncertina ir segmentinė tvora užtikrina tik 10 km apsaugą ir tai yra tik 2 proc. sienos su Baltarusija. Jeigu ir toliau tokiais tempais vyks pasienio tvarkymo darbai, jie truks dar daugiau nei 20 metų. Vyriausybė taip pat pateko į skandalą, kuomet žiniasklaida išsiaiškino, jog pasienio tvarkymo darbai ir reikalingos medžiagos perkamos už ženkliai didesnę nei rinkos kainą. Pasienio tvora praminta auksine, o opozicija sunerimo dėl visų šios Vyriausybės naudojamų mokesčių mokėtojų pinigų skaidrumo. Vyriausybė prisiėmė visus nelegalios migracijos suvaldymo nuopelnus, tačiau visi puikiai matėme, kad pabėgėlių srautai sumažėjo įsikišus tuometinei Vokietijos kanclerei Angelai Merkel. O su tais, kurie pateko į Lietuvos teritoriją, tvarkytis ir sprendimų ieškoti turėjo pasienyje esančios savivaldybės. Nelegalių migrantų apgyvendinimo našta buvo užkrauta ant savivaldybių pečių, vėliau, įsikišus vidaus reikalų ministerijai, kilo pasienyje gyvenančių piliečių pasipiktinimai, kad valdžia nieko nederina su miestelių ir kaimų gyventojais, kurių kaimynystėje įkurdinami nelegalūs pabėgėliai.

Ši valdžia daug prisidėjo, kad atsirastų nuomonių cenzūra, kad visi, kurie prieš valdžios pasisakymus ir nuomonę, ypač tradicinės šeimos klausimais, būtų stabdomi įvairiomis priemonėmis, pradedant cenzūra internetinėje erdvėje, baigiant laisvės protestuoti ir reikšti savo nuomonę susirinkimuose ribojimais. Atsirado internetinis patrulis, kuris sulaukė ne tik visuomenininkų, bet ir žmogaus teisių gynėjų kritiško vertinimo, tačiau net ir valdančiųjų partijų vadovai, kaip Gabrielius Landsbergis nevengė viešai kalbėti ir siūlyti idėjas, kad kitaminčiai būtų nuraminti teisėsaugos. „<...>nereikia leisti įsibėgėti diskusijai, kad ji taptų pilietiniu karu“, – sakė jis komentuodamas žmonių pasisakymus apie tradicinę šeimą. Buvo siūloma valdžios ir jos sprendimų kritiką priskirti ir „neapykantos kalbai“, o ją žeriančius internete gaudyti kibernetinio patrulio pagalba. Visa tai vyko kontekste, kuomet valdžia priėmė sprendimus keliems mėnesiams uždaryti žmones namuose, žlugdant jų verslus ir atimant galimybes turėti normalias pajamas, siūlant griauti tradicinės šeimos sąvoką, padarant prieinamus narkotikus, panaikinant alkoholio kontrolės priemones, tokiu būdu skaldant visuomenę ir kurstant neramumus aiškiai parodant, kad teisėsauga imsis visų priemonių, kurių nesiima valdžiai palankių renginių metu.

Kalbant apie saugią aplinką ir kriminogeninę situaciją, pasigedome darbų priklausomybių ir smurto prevencijos klausimais, atvirkščiai, nuolat buvo palaikomas alkoholio reklamos ir prekybos atlaisvinimo, narkotikų dekriminalizavimo naratyvas, kas galimai prisidėjo prie per pastaruosius metus išaugusios narkotikų vartojimo statistikos. Valdantieji neišgirdo ekspertų nuomonių ir atliktų tyrimų, kurie aiškiai rodo nusikalstamumo didėjimo sąsajas su priklausomybėmis, alkoholio ir narkotinių medžiagų vartojimu. Beje, visuomenės pasipiktinimą sukėlė siūlymai, kad už narkotikų laikymą ir gabenimą nusikaltėliai gaus baudas nuo 20 iki 100 eurų, o kažką pasakęs ant tokios valdžios, kuri atlaisvina kelią narkotikų prekeiviams, bus baudžiamas nuo 300 iki 1000 eurų bauda.

Ši Vyriausybė negali pasigirti, jog padėjo savivaldybėms ir regionų plėtrai. Ji nepadidino savivaldybių galimybių pačioms rinkti mokesčius (pvz. didinant GPM dalį, skiriamą regioninėms savivaldybėms) ir laisviau nustatyti jų dydžius; suteikti galimybes savivaldybėms laisviau skolintis, vystant investicinius projektus, užtikrinant valstybinio banko paramą; sudaryti sąlygas savivaldybės biudžeto dalį panaudoti taip, kaip nusprendžia vietos bendruomenė. Tokiu būdu būtų auginamos ir stiprinamos vietos seniūnijos, bendruomenės, nevyriausybinis sektorius, būtų didinama žmonių įtrauktis į sprendimų priėmimo procesus. Taip pat nepasistūmėta valstybinės žemės valdymo miestuose ir miesteliuose klausimu. Lietuvą netrukus pasieks naujojo laikotarpio ES fondų lėšos, savivaldybės turės unikalią galimybę viešosiomis investicijomis inicijuoti ilgalaikius pokyčius regionuose ir tai jos įvykdytų dar efektyviau, jei galėtų nuosekliai pačios planuoti savo teritorijas ir gerinti sąlygas darbo vietas kuriantiems investuotojams.

Taip pat dėl Regioninės plėtros tarybos įstatymo įgyvendinimo tęsiamas LVŽS pradėtas darbas, bet nesėkmingai, kadangi iki 30 proc. europinių pinigų padalijimo visiems regionams, trūksta dar 200 mln. ir manoma, kad jų nebebus. Šių pinigų į regionų krepšelį neįdėjo ekonomikos ir inovacijų ministerija. Tad nežinia kaip regionai vystysis be darbo vietų kūrimo.

IX. UŽSIENIO POLITIKA

Giedrius Surplys

Šešėlinės Vyriausybės užsienio reikalų ministras

Lietuvos Respublikos užsienio politikai Vyriausybės programoje ir veiklos ataskaitoje tenka XII misija – stiprėjanti Lietuvos įtaka. Vyriausybės ataskaitoje giriamasi, esą „Vyriausybė vykdė vertybiškai pagrįstą, pagarbą demokratijai akcentuojančią, žmogaus teises ir laisvę ginančią užsienio politiką, kuri sulaukė didelio palaikymo Vašingtone, Briuselyje, Paryžiuje, Berlyne, Varšuvoje ir kitur“. Deja, „palaikymas“ nebūtinai reiškia paramą, pagalbą ar įvertinimą. Vyriausybės leidimas keistomis aplinkybėmis atidaryti neįprastai pavadintą „Taivaniečių atstovybę“ Vilniuje lėmė sugadintus santykius su Kinijos Liaudies Respublika, milžiniškus nuostolius Lietuvos verslui ir turėjo neigiamos įtakos Lietuvos verslo įvaizdžiui. Tenka konstatuoti, kad apčiuopiamos žadėtos naudos dėl „Taivaniečių atstovybės“ atidarymo Lietuvoje nesulaukėme nei ekonomikos, nei saugumo, nei kitose srityse.

Savo ataskaitoje Vyriausybė taip pat neužsimena, kokiomis dramatiškomis aplinkybėmis buvo įvestos nacionalinės sankcijos baltarusiškų trąšų tranzitui per Lietuvos teritoriją. Keletą mėnesių užsitęsęs neveikimas, o vėliau sekę karštligiški sprendimai lėmė, kad užsienio reikalų ir susisiekimu ministrai pateikė atsistatydinimo pareiškimus, o AB „Lietuvos geležinkeliai“ yra priversti atleisti tūkstančius darbuotojų.

Tarp Vyriausybės nurodytų 2022 m. prioritetų iš viso nepaminėti žingsniai, sprendžiant karo Ukrainoje, Rusijos agresijos ir Baltarusijos suvereniteto praradimo klausimus. Panašu, kad Vyriausybės ataskaitos XII misija – stiprėjanti Lietuvos įtaka – yra aprašyta biurokратиškai atkartojant Vyriausybės programą ir absoliučiai ignoruojant Lietuvoje, Rytų Europoje ir pasaulyje vykstančius sudėtingus procesus.

Pagrindiniu Vyriausybės 2022 m. prioritetu XI misijoje (Stipri ir saugi Lietuva) ir XII misijoje (Stiprėjanti Lietuvos įtaka) turėtų būti Lietuvos apginamumo ir jos gyventojų saugumo klausimas, turint omenyje, kad Rusijos agresija išlieka Lietuvos egzistencine problema. Kol kas XVIII Vyriausybė šiuos iššūkius sėkmingai užkrovė ant savivaldybių (per Baltarusijos hibridinę migrantų ataką) ir visuomenės (per Ukrainos karą ir jo sukeltą karo pabėgėlių krizę) pečių. Be gyvybiškai svarbaus poreikio užsitikrinti gausų priešakinių NATO pajėgų dislokavimą Lietuvoje, būtina kuo skubiau pagerinti kritinę civilinės saugos objektų situaciją ir atsakingai užsiimti pilietinio pasipriešinimo organizavimu. Būtina užsitikrinti pakankamą medicinos priemonių ir maisto atsargų rezervą bei pilnai pasirengti galimiems Astravo atominės elektrinės veiklos sutrikimams.

X. TEISINGUMAS

Vyriausybės ataskaitos dalis, kurioje turėtų būti pristatomi Teisingumo ministerijos nuveikti darbai, pavadinta „Atkurtas pasitikėjimas teisingumo sistema (aštuntoji misija)“. Tačiau pateikiamas turinys visiškai neatitinka šio pompastiško pavadinimo.

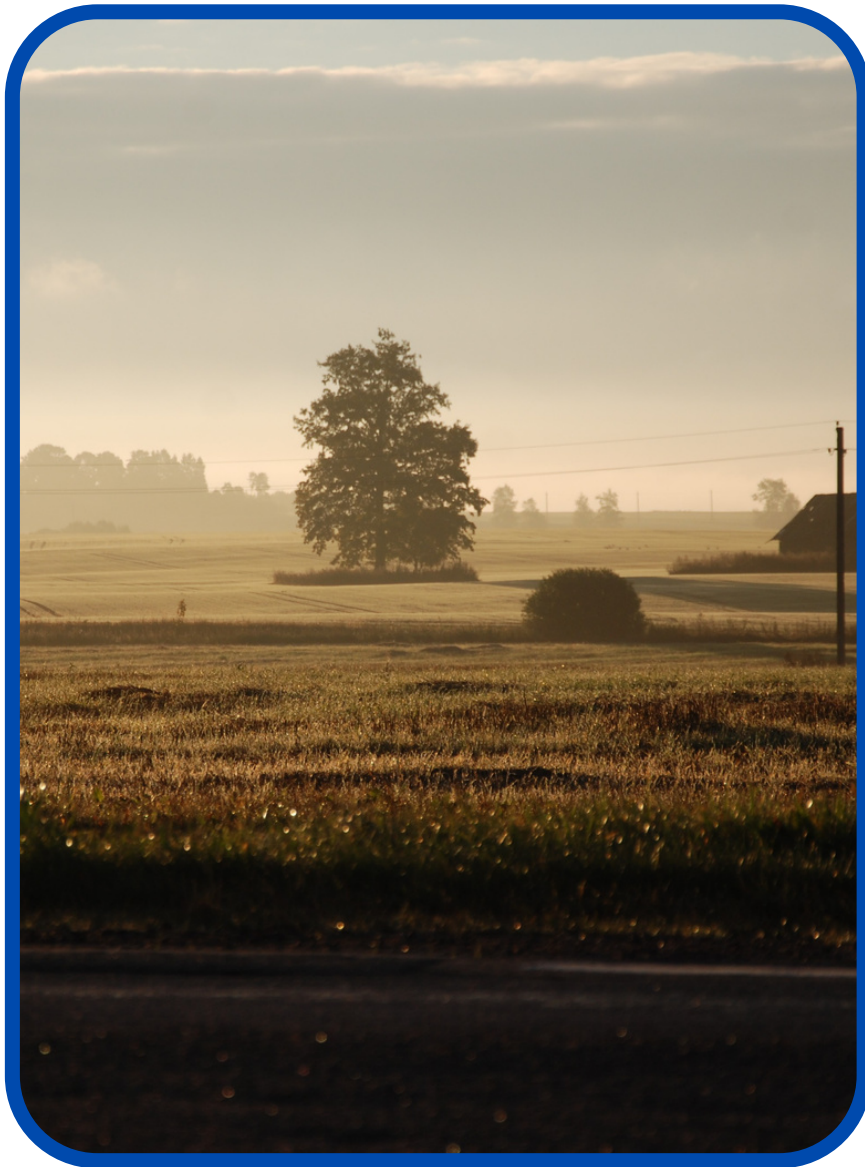
Vyriausybė džiaugiasi paskelbusi konkursus notarų pareigoms eiti bei didžiuojasi, kad notarai keliems šimtams asmenų suteikė paslaugas elektroninėje erdvėje. Atrodo, netgi nuotolinio baudžiamojo proceso galimybės, naudojant informacines ir elektroninių ryšių technologijas, įteisinimas, anot Vyriausybės, prisidėjo prie „pasitikėjimo teisingumo sistema atkūrimo“, nors akivaizdu, kad dėl pasaulinės COVID-19 pandemijos visos, įskaitant teisėsaugos, institucijos prisitaikė dirbti nuotoliniu būdu. Be to, minėdama, jog „Teisingumo srityje 2021 m. Vyriausybė padidino notaro paslaugų prieinamumą (pradėtos teikti nuotoliniu būdu) ir baudžiamojo proceso viešumą (numatyta nuotolinio baudžiamojo proceso galimybė)“, I. Šimonytės Vyriausybė nemini, jog ataskaitoje paminėti projektai buvo pateikti dar LVŽS suformuotos Vyriausybės.

Nors giriamasi Vartotojų teisių apsaugos įstatymo pakeitimais, kurie turėtų efektyviau apsaugoti vartotojus nuo nesąžiningų sąlygų vartojimo sutartyse ir modernizuoti vartotojų apsaugą internete bei skaitmeninių paslaugų rinkoje, jokie konkretūs pasiekti ar bent tikėtini rezultatai net nepaminimi. Tas pat pasakytina ir apie probacijos sistemos peržiūrėjimo procesus – ataskaitoje apsiribojama deklaracijomis, kad teisės aktų pakeitimai neva užtikrins didesnę probacijos sistemos veiksmingumą ir mažins pakartotinį nusikalstamumą.

Taigi, visa teisingumo ministerijos kuruojamos srities darbų ataskaita – tiesiog skambios frazės, liudijančios, jog pasigirti konkrečiais nuveiktais darbais Vyriausybė negali. Be to, šios ministerijos darbų, ypač susijusių su valstybinės kalbos statusu ir nelietuviškų rašmenų naudojimu dokumentuose, negalime vertinti teigiamai. Mūsų nuomone, tai didelė žala šalies valstybingumui ir vienam iš jos pagrindinių pamatų – valstybinei lietuvių kalbai.

XI. ŽEMĖS ŪKIS

2021 m. Lietuvos ūkininkai ir asocijuotos organizacijos išreiškė nepasitikėjimą žemės ūkio ministru, kuris beveik iki metų pabaigos nekomunikavo su žemdirbiais. Jie nedviprasmiškai išsakė nuogąstavimus dėl žemės ūkio srities kompetencijų trūkumo ministro politinio pasitikėjimo komandoje ir ministro sprendimų, kurie balansuoja ant privačių interesų ribos, o taip pat ir ministro delsimu imtis neatidėliotinių veiksmų, kas kelia grėsmę svarbių žemės ūkio sektorių egzistavimui, tokiu būdu demonstruojant aiškų Vyriausybės nusistatymą prieš visą sektorių, nelaikant jo svarbia ir strategine, ypatingą reikšmę valstybės gyvenime turinčia šaka. Kaip ir viešai teigia žemės ūkio sektoriaus atstovai, žemės ūkio ministerija deramai neatstovavo Lietuvos žemės ūkio interesams dėl klimato kaitos ir poveikio klimatui mažinimo. Vengė įsijungti į ŠESD'o emisijų žemės ūkyje vertinimą, ignoravo konstruktyvius socialinių partnerių pasiūlymus dėl nacionalinės apskaitos metodikos sukūrimo. Žemės ūkio ministerijos neryžtingumas, perleidžiant aplinkosauginių žemės ūkio priemonių kūrimo kompetencijas Aplinkos ministerijai, iššaukė spontanišką žemdirbių nepasitikėjimą ir priešišumą šių priemonių atžvilgiu, vietoje to, kad būtų sėkmingai išnaudotas didžiulis šalies žemės ūkio ir mokslo potencialas bei konkurencinės galimybės.

Vyriausybės ataskaitoje minima, kad iškovotos naujos rinkos Lietuvoje užaugintai produkcijai, tačiau nutylima apie logistikos problemas ir santykių su Kinija nutraukimo žalą.

Didelių nuostolių ministro neveiksnumas sukėlė atskiriems žemės ūkio sektoriams. Pavyzdžiui kiaulininkystės sektoriuje, kuris visomis priemonėmis bandė sulaukti dėmesio, tačiau ilgą laiką buvo ignoruojamas. Be to, šiame sektoriuje veikiančios valstybės valdomos bendrovės ir jų bankrotai neigiamai paveikė šioms valstybinėms įmonėms pašarus teikusį verslą, su kuriuo nebuvo atsiskaityta ir tokiu būdu parodytas neigiamas pavyzdys, kaip valstybinė, Žemės ūkio ministerijos kuruojama įstaiga nesiskaito su įsipareigojimais ir neieško sprendimų, kurie būtų naudingi sprendžiant verslo sandorių problemas. Ir kalbant bendrai apie kiaulininkystę Lietuvoje, jeigu strategijos nebuvimas kiaulininkystėje yra strategija, tai toks požiūris netenkina. Turint tokį žemą apsirūpinimą kiauliena, ne tik kad reikia ieškoti sprendimų kaip pakelti kiaulininkystę, bet ir sudaryti paskatinamųjų priemonių grandinę jos atgaivinimui mažose fermose. Gamyba atsigauna Italijoje, Prancūzijoje, Belgijoje, Lenkijoje ir kt..

Vyriausybė pripažįsta žemės ūkio modernizavimo, mokslinių ir technologinių inovacijų diegimo būtinybę, akcentuoja atskirties kaime mažinimą, kooperacijos ir gamintojų organizacijų kūrimosi svarbą, tačiau žemės ūkio ministerijos paramos investicijoms modelis neatitinka keliamų tikslų, nedidina ūkių konkurencingumo, nestiprina jų ekonominio, socialinio bei aplinkosauginio tvarumo elementų balanso. Nekuriamas smulkesnių ir stambesnių prekinių ūkių darnaus bendradarbiavimo modelis.

Žemės fondo duomenimis, šalyje yra nenaudojama 24 proc. ariamos žemės. Tačiau Lietuvos šalies žemdirbiai privalės bioįvairovės išsaugojimui papildomai palikti dar 3 ar 4 proc. ariamos žemės. Tuo tarpu šalims, turinčioms didesnę kaip 50 proc. miškingumą (Suomijai, Švedijai, Slovėnijai ir kaimyninėms Latvijai bei Estijai) reglamente numatytos šios priemonės taikymo išimtys. Žemės ūkio ministerija Lietuvos situacijos ES institucijoms nepristatė ir dėl išimčių nesiderėjo.

LVŽS, kaip ir šalies žemės ūkio sektoriaus dalyviai, pritaria žaliajo kurso idėjai, tačiau nerimą kelia tai, kad planuojama priimti nacionalinius įsipareigojimus neįvertinus Lietuvos situacijos, neatsižvelgiant į kitų valstybių kontekstą ir nenumačius skubotų sprendimų pasekmių. Apmaudu, kad pristatant EBPO rekomendacijas aplinkosaugos srityje, viešai buvo pasidžiaugta, jog labai gerai, kad Lietuvoje beveik nebeliko gyvulininkystės. Bet štai spalio 20 d. bus atnaujintas Baltijos jūros veiksmų planas. Jame ir ateičiai numatoma patvirtinti neproporcingai Lietuvai nustatytus azoto ir fosforo išmetimų į Baltijos jūrą tikslus. Be to, atnaujinamo plano projekte pripažįstami Helsinkio konvencijos III priedo 2 dalies pakeitimai, nors Lietuvos Seimas šių pakeitimų nebuvo ratifikavęs. Žemės ūkio ministerija savo nuomonės neišsakė ir tokiu būdu tam pritarė.

Vienu iš aštuonioliktosios Vyriausybės programos prioritetų numatytos „tvarios žemės ūkio, akvakultūros ir maisto gamybos sistemos“. Vyriausybė taip pat planuoja didelį dėmesį skirti darniai Lietuvos regionų plėtrai. Visa tai neįmanoma be aukštos kvalifikacijos, naujausias žemės ūkio verslo tendencijas ir inovacijų galimybes žinančių specialistų. Skaičiai rodo, kad tendencijos yra itin blogos ir regionuose greitai neliks agronomų, hidrotechnikų, žemės ūkio inžinierių, gyvulininkystės specialistų, kitų svarbių žemės ūkiui darbuotojų ir verslo kūrėjų. Žemės ūkio ministerija nerodo dėmesio aukštos kvalifikacijos specialistų rengimui bei esamų perkvalifikavimui. VDU Žemės ūkio akademija pradėjo organizuoti parengiamąsias studijas, kuriomis siekiama regionų jaunimui sudaryti galimybes papildomai pasiruošti studijuoti universitete žemės ūkiui svarbiose studijų programose. Šią iniciatyvą remia žemės ūkio verslas ir Lietuvos gyventojai. Žemės ūkio ministerija prie šios iniciatyvos neprisidėjo.

XII. SUSISIEKIMAS

Arvydas Vaitkus

Šešėlinės Vyriausybės susisiekimo ministras

Susisiekimo sektoriaus srityje 2021 m. vyko esminiai pokyčiai dėl iš esmės pasikeitusios šalies geopolitikos, todėl šiai sričiai vertinime skiriame daug dėmesio.

Lietuva iki šio laikotarpio ES buvo lyderiaujanti valstybė pagal transporto dydį BVP, kuris sudarydavo per paskutinius 10 metų nuo 11 iki 13 proc. nuo viso BVP. Tokį aukštą rodiklį ES mastu Lietuva pasiekė nuolatinių investicijų dėka į transporto infrastruktūrą, o taip pat sudarant sąlygas šios srities verslui plėsti transporto, logistikos ir tranzito verslą šalyje ir tarptautiniu mastu.

Lietuvos teritorijoje yra I ir IX tarptautiniai transporto koridoriai (su atšakomis), kuriuose pasiskirsto pagrindiniai transporto srautai Lietuvos teritorijoje ir kertant šalies pasienio zonas. Abu transporto koridoriai yra ES tarptautinio tinklo TEN-T dalis, todėl šių koridorių potencialas yra svarbus ne tik Lietuvai, bet ir kitoms ES šalims. Svarbiausias ir didžiausią strateginę reikšmę Lietuvai turintis IX koridorius (Rytai–Vakarai) duoda didžiausią naudą šalies transporto sistemai, užtikrina šalies tranzitinį patrauklumą, o taip pat turi esminę reikšmę Lietuvos pramonei, importuojančiai ir eksportuojančiai žaliavas bei prekes šiuo transporto koridoriumi.

2021 m., keičiantis Lietuvos geopolitinei situacijai, IX koridoriaus apimtys ėmė mažėti, netekus įprasto tranzitinio srauto Rytai–Vakarai, tinkamai nepasirengiant ir nesukuriant alternatyvų. Mūsų nuomone, tokia susidariusi padėtis iš esmės turės ilgalaikį neigiamą poveikį šalies transporto, logistikos ir tranzito sistemai, šalies pramonei ir ekonomikai, didžiausioms valstybės valdomoms įmonėms.

Aukščiau įvardinami veiksniai jau šiuo metu atsispindi statistikoje. Nuo 2018 m., o taip pat lyginant 2020 m. ir 2021 m. pervežamų krovinių srautus geležinkelio transportu, krovinių srautas mažėjo. Valstybei 2022 m. pradžioje sustabdžius krovinių srautą iš Baltarusijos, krovinių srautų mažėjimo tendencijos bus reikšmingos visų pirma AB „Lietuvos geležinkeliai“ veiklai ir Klaipėdos uostui, autopervežimų įmonėms, o taip pat kitoms verslo įmonėms, dirbančioms transporto, tranzito ir logistikos srityse. Todėl Vyriausybė turėtų parengti strategiją ir aiškų taktinių veiksmų planą dėl situacijos suvaldymo ir perspektyvų. Vyriausybės 2021 m. veiklos ataskaitoje apie tai nekalbama.

Geležinkelio transporto srityje išlieka iš esmės nesprenžiamos problemos, apie kurias aukščiausioji audito institucija Valstybės kontrolė savo ataskaitoje rašė dar 2018 m. pabaigoje: „Sklandžiam ir saugiam keleivių bei krovinių judumui užtikrinti būtina efektyvi viešoji geležinkelių infrastruktūra. Tai yra valstybei nuosavybės teise priklausantis turtas, naudojamas keleiviams ir kroviniams geležinkeliais vežti. Už tinkamą šios infrastruktūros valdymą, funkcionavimą, geležinkelių transporto eismo ir rinkos reguliavimą atitinkamai yra atsakingi Susisiekimo ministerija, AB „Lietuvos geležinkeliai“, Lietuvos transporto saugos administracija ir Ryšių reguliavimo tarnyba“. Taip pat atkreiptinas dėmesys, kad viešosios geležinkelio kelių infrastruktūros situacija yra ženkliai prastėjanti, o kapitalinio remonto poreikis yra 30 proc. geležinkelio kelių. Tokia infrastruktūros blogėjimo tendencija veda prie pervežamų krovinių ir keleivių greičio mažinimo. Tai ateityje įmonei gali tapti nepakeliama finansine problema.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad nuo 2010 m. gegužės 10 d. pradėtas finansine prasme imlus projektas „Rail Baltica“ iki šiol neturi krovinių ir keleivių srauto, nors kaip teigiama viešai, atkarpa nuo Lenkijos pasienio iki Kauno yra baigta dar 2015 m. Neaiškus geležinkelio kelių elektrifikavimo projekto Vilnius–Klaipėda likimas dėl vėluojamų darbų. Teigiama, kad projektas turėtų būti užbaigtas iki 2023 m., tačiau projekto eiga šiuo metu signalizuoja, kad to padaryti gali nepavykti. Kyla grėsmė prarasti ES lėšas. Ne vienerius metus Vilniaus ir Kauno geležinkeliams priskirtini viešieji logistikos centrai taip pat neturi krovinių srautų, kurie galėtų būti reikšmingesni tokio dydžio ir investicinės kainos objektuose.

AB „Lietuvos geležinkeliai“ iki šiol nepaskelbė viešai grupės finansinių ataskaitų, tačiau ir be jų aišku, kad grupei 2021 m. yra didžiųjų praradimų metai ir šios bendrovės likimui reikia ypatingo dėmesio. Apie tai Vyriausybės ataskaitoje nekalbama.

Vyriausybės ataskaitoje teigiama, kad Lietuvoje per metus išasfaltuota tik apie 200 km valstybinės reikšmės kelių ir suremontuota 160 km kelių, tačiau vien palaikant esamą kelių tinklo būklę, specialistų nuomone, investicijų keliams reiktų net keletą kartų daugiau. Prasta kelių priežiūra ir nepatenkinamos kelių priežiūros apimtys veikia į toliau blogėjančią kelių sistemos padėtį, o nesiimant ryžtingų pakeičiųjų, esamam kelių tinklui ateityje prireiks ženkliai didesnių sumų nei jų poreikis yra šiuo metu. Tai reikštų žalą valstybei.

Blogėjantį kelių būklę galima akivaizdžiai matyti net pagrindinėje automagistralėje A1 Vilnius–Klaipėda, kurioje dalis kelio turi gilią provėžą ir nelygią kelio dangą, dalyje kelio nesutvarkyta lietaus nuvedimo sistema, todėl telkšo balos, keliančios grėsmę eismo saugumui.

Kelių remonto ir statybos sektoriuje stebima teisinių ginčų tarp VĮ Lietuvos automobilių kelių direkcijos ir rangovų, rodančių, kad nemažą dalį bylų valstybės įmonė pralaimi, todėl būtina šioje srityje analizuoti priežastis ir priimti atitinkamus sprendimus, kad nebūtų prarandamos lėšos bylinėjimuisi ir brangus įmonės darbuotojų laikas.

Krovinių pervežimo keliais verslo sektoriuje dėl geopolitikos ir kitų priežasčių stebimos tendencijos perkelti verslą į šalia esančias valstybes – Lenkiją ir Latviją, o tai mažins pajamas į šalies biudžetą.

Kelių sektoriuje trūksta ilgalaikės strategijos, kurios pagrindu būtų galimybė laiku parengti projektus, laiku suplanuoti šalies investicijas, ES lėšas, o rangovams tinkamai organizuoti savo veiklą.

Klaipėdos jūrų uosto veiklai įtakos turi geopolitiniai veiksniai, visa šalies transporto ir tranzito bei logistikos situacija, Valstybės vykdoma politika, AB „Lietuvos geležinkeliai“ pervežamų krovinių sąlygų ir tarifų politika. Konstatuojant tik faktus, susisiekimo ministro sprendimu 2021 m. uosto žemės nuomos kaina krovos įmonėms buvo padidinta vidutiniškai 20 proc., laivų statybos ir remonto įmonėms net iki 2,4 karto. Nuo 43 iki 360 proc. kilo geležinkelių infrastruktūros naudojimo mokestis. Krovinių vežimo geležinkeliais tarifai kilo 13–20 proc., naudojimosi manevravimo įrenginiais – 43 proc., riedmenų varymo – net 111 proc. Tokia globali mokestinės naštos padidinimo visuma per vienerius metus, kuri mažina iki šiol buvusio didžiausio pagal krovos apimtį tarp Baltijos valstybių – Klaipėdos uosto konkurencingumą. Klaipėdos uostas 2021 m. krovė 2,2 mln. t. krovinių mažiau nei 2020 m. ir tai yra didžiausias krovinio praradimas per paskutinius 8 metus. Vertinant viešai skelbiamą informaciją, uostas 2022 m. gali prarasti apie 27 mln. t. krovinių, o tai sudarytų apie pusę milijardo eurų nuostolį valstybės biudžetui.

2021 m. po sudėtingo Covid-19 pandemijos periodo oro uostų beveik visi pagrindiniai veiklos rodikliai gerėjo, tačiau oro uostus valdanti bendrovė VĮ Lietuvos oro uostai vis dar buvo nuostolinga. Nuostolis siekė apie 700 000 eurų. Šios bendrovės viena iš sėkmių yra ne tik pačios įmonės veikla, bet ir šalies patrauklumas verslo, turizmo ir kitais aspektais. Apie tai Vyriausybės 2021 m. ataskaitoje pasigendama informacijos, leidžiančios tikėtis teigiamų pokyčių 2022 m.

Reziumuojant būtina pasakyti, kad tokiam svarbiam valstybės ekonomikos sektoriui kaip susisiekimas, kurio indėlis įprastai siekė iki 13 proc. BVP, Vyriausybės ataskaitoje turėtų būti skiriamas ypatingas dėmesys, ypač tokiomis sudėtingomis aplinkybėmis, kokios yra šiuo metu, tačiau ataskaitoje randama daugiau mažareikšmės sektoriui informacijos nei strateginių išvadų ir strateginio ambicijų padėčiai gerinti.

XIII. GYNYBA IR NACIONALINIS SAUGUMAS

Dainius Gaižauskas

Šešėlinės Vyriausybės krašto apsaugos ministras

Vertindami ne tik Vyriausybės darbus, bet ir šiandieninę geopolitinę situaciją, norime pabrėžti, kad valdžios pareiga visais darbais visose srityse užtikrinti, kad valstybė būtų saugi – visuomenė nestokotų dėmesio ir turėtų finansines galimybes kurti gerovę savo šeimose, savo regione, kad būtų skiriamas deramas dėmesys kultūrai, švietimui, regionų plėtrai, investicijoms ir kt. Tik puoselėjant darną ir gerovę valstybėje, valstybė tampa atspari grėsmėms. Visa tai tampa Tautos sąmonės dalimi. Deja, bet joks visuomenės skaldymas, įtraukų švietimo ir kultūros projektų, ekonominių galimybių stoka, regionų stagnacija nėra naudingi valstybei atsparumo prasme. Tad kiekviena valdžia, kiekvienas politikas turi to siekti.

Vertinant ataskaitą ir tai, kad didžiausią konvencinę karinę grėsmę Lietuvai kelia Rusija ir jos karinis potencialas, negalima nepastebėti, jog ataskaitoje beveik nieko nepaminėta kokių konkrečiai veiksmų imtasi, stiprinant Lietuvos gynybinius pajėgumus. Akcentavus vos vieną kitą ginkluotės įsigijimą, akivaizdu, kad valdantieji nieko naujo nesuplanavę, todėl apsiribojo paminėti dar praėjusios Vyriausybės suplanuotos ginkluotės įsigijimus, tačiau nė žodžio nepaminėjo apie kilusius trikdžius, kurie sustabdė suderintinos ginkluotės įsigijimo procesus. Neaišku kaip Vyriausybė sprendė kilusius iššūkius pasaulinės pandemijos akivaizdoje, nes akivaizdu, kad būtent jos metu buvo sutrikdytos visos tiekimo grandinės. Taip pat neaišku kokių veiksmų imtasi stiprinant Lietuvos kariuomenės kovinę galią. Ataskaitoje visiškai nepaminėta kokių veiksmų Vyriausybė ėmėsi šalinant grėsmes, kylančias dėl Baltarusijos ir Kinijos priešiškų veiksmų.

Nors ataskaitoje ir akcentuojama, kad būtina didinti visuomenės atsparumą bei piliečių valią ir gebėjimą gintis, tačiau Vyriausybė nepaminėjo nė vieno konkretaus atlikto darbo, nukreipto įgyvendinti šį tikslą. Vos vienu sakiniu užsiminta, kad rengiama Nacionalinė darbotvarkė „Lietuvos Respublikos piliečių rengimo pilietiniam pasipriešinimui strategija“, tačiau būtina paminėti, kad ir ji dar praėjusios kadencijoj inicijuota LVŽS iniciatyva.

Reaguojant į šiuolaikinius kibernetinio saugumo iššūkius, sugebėta paminėti, kad padidintas Nacionalinio kibernetinio saugumo centro personalas, skirti papildomi ištekliai kibernetinių incidentų prevencijai, įsteigtas Nacionalinis kibernetinio saugumo kompetencijų centras. Tačiau žinant, kad kibernetinių įsilaužimų prevencija valstybiniame sektoriuje taip ir likusi visiškai neefektyvi, nes tam beveik visų ministerijų ir valstybinių institucijų kibernetinė apsauga lyginuliui, taip ir liko neaišku, o kas konkrečiai padaryta ar daroma, kad šios spragos būtų kuo skubiau pašalintos.

Skaitant ataskaitą kyla mintis, kad mūsų Vyriausybei nelabai svarbu paminėti kokius konkrečiai darbus, stiprinant Lietuvos nacionalinį saugumą, padarėme kartu su partneriais, įvertinus, kad mes esame NATO valstybė. NATO, kaip kolektyvinės gynybos Aljansas, yra esminis Lietuvos saugumo garantas, o dabartinėje saugumo aplinkoje sąjungininkų buvimas mūsų regione yra gyvybiškai svarbus, todėl ataskaitoje turėjo būti skirta atskira dalis šiai temai, tačiau apsiribota vos keliais bendriniais sakiniais, paminint, kad esame NATO nariai ir ginsimės kartu.

Nieko neužsiminta, ar jau pradėta planuoti gynyba ne Lietuvos, o regiono (Lenkijos, Latvijos ir kitų artimiausių NATO valstybių) ribose? Ar pradėti derinti ir sinchronizuoti ginkluotės, civilinės saugos įrangos įsigijimai regiono mastu? Ar rengiami piliečių evakuacijos planai, derinant juos su kaimyninių valstybių civilinės saugos, evakuacijos planais? Ši dalis išvis nerado vietos ataskaitoje. Panašu, kad Vyriausybė apie tokią dar net ir negalvoja, nors jos svarba mūsų nacionaliniam saugumui ypač aktuali kilusių grėsmių akivaizdoje.

Ataskaitoje beveik nieko neužsiminta, kokių veiksmų Vyriausybė ėmėsi strateginę reikšmę nacionaliniam saugumui turinčių įmonių ir įrenginių bei kitų nacionaliniam saugumui užtikrinti svarbių objektų apsaugai. Atsižvelgus į minėtas pastabas, akivaizdu, kad 2021 m Vyriausybės ataskaita gynybos ir nacionalinio saugumo dalyje – labai trumpa ir neišsami.

LVŽS ŠEŠĖLINĖS VYRIAUSYBĖS MINISTRŲ KABINETAS

Ministras Pirmininkas Ramūnas Karbauskis
Finansų ministras Valius Ažuolas
Vidaus reikalų ministrė Guoda Burokienė
Krašto apsaugos ministras Dainius Gaižauskas
Aplinkos ministrė Ligita Girskienė
Švietimo, mokslo ir sporto ministras Eugenijus Jovaiša
Ekonomikos ir inovacijų ministras Deividas Labanavičius
Energetikos ministras Arvydas Nekrošius
Kultūros ministrė Aušrinė Norkienė
Užsienio reikalų ministras Giedrius Surplys
Socialinės apsaugos ir darbo ministrė Rimantė Šalашevičiūtė
Susisiekimo ministras Arvydas Vaitkus
Sveikatos apsaugos ministras Aurelijus Veryga

2022

www.lvzs.lt